

KOMISIJAS LĒMUMS

(2010. gada 20. decembris),

ar ko pagarina pārejas periodu attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi Ungārijā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2010/792/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas Pievienošanās līgumu,

ņemot vērā Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas Pievienošanās aktu un jo īpaši tā X pielikuma 3. nodaļa 2. punktu,

ņemot vērā Ungārijas izteikto lūgumu,

tā kā:

- (1) 2003. gada Pievienošanās aktā tiek paredzēts, ka saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem septiņus gadus no pievienošanās, t. i., līdz 2011. gada 30. aprīlim, Ungārija var paturēt spēkā aizliegumu iegādāties zemi fiziskām personām, kas nav Ungārijas iedzīvotāji vai pilsoņi. Tas ir pagaidu izņēmums attiecībā uz kapitāla brīvu apriti, kas nodrošināta ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. līdz 66. pantu. Šo pārejas periodu var pagarināt par ne vairāk kā trīs gadiem.
- (2) Ungārija 2010. gada 10. septembrī lūdza pagarināt pārejas periodu par trīs gadiem attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi.
- (3) Galvenais pārejas perioda iemesls bija nepieciešamība nodrošināt sociālekonomiskos apstākļus lauksaimnieciskajām darbībām pēc vienotā tirgus ieviešanas un pārejas uz kopējo lauksaimniecības politiku Ungārijā. Jo īpaši tā mērķis bija kļīdēt bažas par iespējamo ietekmi, kādu attiecībā uz lauksaimniecības nozari varētu izraisīt lauksaimniecības zemes iegādes liberalizācija saistībā ar sākotnējo lielo atšķirību zemes cenās un ienākumu līmenī salīdzinājumā ar Apvienoto Karalisti, Austriju, Beļģiju, Dāniju, Somiju, Franciju, Grieķiju, Itāliju, Īriju, Luksem-

burgu, Nīderlandi, Portugāli, Spāniju, Vāciju un Zviedriju (turpmāk ES-15 dalībvalstis). Pārejas periods arī bija paredzēts, lai atvieglotu privatizācijas procesu un atņemtās lauksaimniecības zemes atdošanu lauksaimniekiem, un Komisija 2008. gada 16. jūlija ziņojumā "Pārskats par 2003. gada Pievienošanās līgumā paredzētajiem pagaidu pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības nekustamā īpašuma iegādi" (turpmāk "starpposma pārskatīšana") jau uzsvēra šīs politikas pabeigšanas svarīgumu līdz paredzētā pārejas perioda beigām ⁽¹⁾.

- (4) Neraugoties uz Ungārijas zemes cenu arvien lielāku konvergenci ar tām cenām, kādas pēc Ungārijas pievienošanās Eiropas Savienībai dominē ES-15 dalībvalstīs, saskaņā ar Ungārijas iesniegto informāciju zemes vidējās cenas joprojām ir 3 līdz 20 reizes zemākas. Lai gan zemes cenu pilnīga konverģence nebija ne paredzēta, nedz to arī uzskatīja par nosacījumu, kas nepieciešams pārejas perioda izbeigšanai, cenu atšķirības starp Ungāriju un ES-15 dalībvalstīm ir tik lielas, ka tās joprojām var kavēt sekmīgu virzību uz cenu konverģences panākšanu. Tāpat, lai gan ir samazinājusies atšķirība ienākumos, kādus saņem lauksaimniecībā nodarbinātie un lauksaimnieki Ungārijā, salīdzinājumā ar ienākumiem, kādus saņem lauksaimniecībā nodarbinātie un lauksaimnieki ES-15 dalībvalstīs, tā joprojām pastāv. Turklāt saskaņā ar Eurostat datiem lauksaimniecības nozari Ungārijā salīdzinoši smagi skāra nesenā globālā finanšu un ekonomiskā krīze un 2009. gadā nozare piedzīvoja Savienībā lielāko kritumu reālajos ienākumos uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto (aptuveni par 30 %, salīdzinot ar 12 % vidējo rādītāju Savienībā). Zemāki ienākumi bija vienlaicīgi ar nelabvēlīgiem kredītēšanas noteikumiem salīdzinājumā ar tiem, kādi ir vairumā ES-15 dalībvalstu, gan attiecībā uz nominālajām procentu likmēm, gan lauksaimniekiem pieejamo kredītu apjomu. Finanšu un ekonomiskā krīzes rezultātā nepiepildījās prognoze, ka pēc Ungārijas pievienošanās tur palielināsies jaunu finanšu iestāžu skaits no ES-15 dalībvalstīm.
- (5) Lai gan atņemtās lauksaimniecības zemes atdošanas process pārejas perioda laikā ir attīstījies, tā īstenošanā radās grūtības, jo īpaši pēc 2008. gada, un līdz ar to process vēl nav pabeigts. Līdzīga tendence vērojama saistībā ar lauksaimniecības zemes privatizāciju. Īpašuma tiesību nenoteiktība, kā arī mazattīstītas kredīta un apdrošināšanas iespējas lauksaimniekiem vēl vairāk vājina Ungārijas lauksaimniecības zemes tirgu un joprojām kavē tā pienācīgu darbību.

⁽¹⁾ COM(2008) 461, galīgā redakcija, 2008. gada 16. jūlijs.

- (6) Ņemot to vērā, var paredzēt, ka jau secinājušas Ungārijas iestādes, ka, 2011. gada 1. maijā atceļot ierobežojumus, tas izraisītu spiedienu uz zemes cenām Ungārijā. Turklāt ietekmi varētu izjust visa nozare, ņemot vērā lielo dalībnieku skaitu lauksaimniecības zemes tirgū, kas kopš pievienošanās nav būtiski mainījies, ļoti sadrumstaloto īpašumtiesību struktūru, kā arī plaši izplatīto zemes nomu. Tādēļ pastāv draudi, ka pēc pārejas perioda beigām Ungārijas lauksaimniecības zemes tirgū radīsies nopietni traucējumi.
- (7) Tāpēc ir jāpiešķir Pievienošanās akta X pielikuma 3. nodaļas 2. punktā minētā pārejas perioda trīs gadu pagarinājums.
- (8) Lai pilnībā sagatavotos tirgus liberalizācijai, joprojām ir ļoti svarīgi pat visnelabvēlīgākajos ekonomiskajos apstākļos vairāk uzlabot kredītu un apdrošināšanas iespēju pieejamību lauksaimniekiem, kā arī atņemtās lauksaimniecības zemes atdošanu un privatizāciju pārejas perioda laikā, kā jau uzsvērts starpposma pārskatīšanā.
- (9) Ārvalstu kapitāla pastiprināta ieplūšana lauksaimniecības zemes tirgū arī ir iespējams ieguvums šim tirgum Ungārijā. Kā uzsvērts starpposma pārskatīšanā, ārvalstu ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē būtu svarīga ilglaicīga

ietekme, nodrošinot kapitālu un zinātību, zemes tirgu funkcionēšanu un lauksaimniecības ražīgumu. Pakāpeniska ierobežojumu samazināšana pārejas perioda laikā attiecībā uz ārvalstu īpašumtiesībām arī veicinātu sagatavošanos pilnīgai tirgus liberalizācijai.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

2003. gada Pievienošanās akta X pielikuma 3. nodaļas 2. punktā minēto pārejas periodu attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi Ungārijā pagarina līdz 2014. gada 30. aprīlim.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2010. gada 20. decembrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs*

José Manuel BARROSO